

- A.W., NOBLE D.G., FOPPEN, R.P.B. & GIBBONS D.W. 2005: Developing indicators for European birds. — *Phi. Trans. R. Soc.* **360**: 269 - 288.
- GREGORY R. D. & GREENWOOD J. J. D. 2008: Counting common birds. — Pp.: 21–54. In: Voříšek P., Klvaňová A., Wotton S. & Gregory R. D. (eds.): *A Best Practice Guide for Wild Bird Monitoring Schemes*. CSO/RSPB, Prague.
- JANDA J. & ŠŤASTNÝ K. 1984: Jednotný program sčítaní ptáků. — *Zprávy ČSO* **26**: 25–33.
- KROPIL R. 1994: Metodika programu sčítania vtákov na Slovensku. — *Tichodroma* **7**: 138–143.
- KROPIL R. 1995: Výsledky sčítania vtákov na Slovensku v r. 1994: nová etapa sledovania vývoja početnosti populácií. — *Tichodroma* **8**: 161–168.
- KROPIL R. 1996: Sčítanie vtákov na Slovensku: výsledky z r. 1995. — *Tichodroma* **9**: 127–133.
- MITSCHKE A., SUDFELDT C., HEIDRICH-RISKE H. & DRÖSCHMEISTER R. 2005: Das neue Brutvogelmonitoring in der Normallandschaft Deutschlands – Untersuchungsgebiete, Erfassungsmethode und erste Ergebnisse. — *Vogelwelt* **126**: 127–140.
- PANNEKOEK J. & VAN STRIEN A. J. 2001: *TRIM 3 Manual*. Trends and Indices for Monitoring Data. — Statistics Netherlands, Voorburg.
- PECBMS 2009: *The State of Europe's Common Birds 2008*. — CSO/RSPB, Prague.
- REIF J., VOŘÍŠEK P., ŠŤASTNÝ K. & BEJČEK V. 2006: Trendy početnosti ptáků v České republice v letech 1982–2005. — *Sylvia* **42**: 22–37.
- RISELY K., NOBLE D. G. & BAILLIE S. R. 2008: *The Breeding Bird Survey 2007*. BTO Research Report 508. — British Trust for Ornithology, Thetford.
- SZÉP T. & GIBBONS D. 2000: Monitoring of common breeding birds in Hungary using a randomised sampling design. — *The Ring* **22**: 45–55.
- ŠŤASTNÝ K. & JANDA J. 1982: Cíle, perspektivy a současný stav programu sčítaní ptáků v ČSSR. — *Zprávy ČSOS* **23**: 48–50.
- TEUFELBAUER N. 2009: *Monitoring der Brutvögel Österreichs. Bericht über die Saisonen 2007 und 2008*. — BirdLife Österreich, Wien.
- VÄISÄNEN R. A. 2005: *Maalinnuston kannanvaihtelut Eteläjä Pohjois-Suomessa 1983–2005*. — *Linnut-vuosikirja* **2005**: 83–98.

Došlo: 5. 8. 2009

Prijaté: 9. 10. 2009

Neskorý výskyt svrčiaka slávikovitého (*Locustella luscinioides*) na strednom Slovensku

A late occurrence of Savi's Warbler (Locustella luscinioides) in central Slovakia

Vladimír SLOBODNÍK¹ & Roman SLOBODNÍK²

¹Štátna ochrana prírody SR, Správa CHKO Pontrie, Dlhá 3, 971 01 Prievidza, Slovensko; vladimir.slobodnik@sopsr.sk

²Katedra ekológie a environmentalistiky, Fakulta prírodných vied UKF, Tr. Andreja Hlinku 1, 949 74 Nitra, Slovensko; roman.slobodnik@ukf.sk

Druh bol v rámci bývalého Československa hodnotený ako najmenej rozšírený svrčiak, ktorého hniezdenie je obmedzené len na výskyt mokradňových porastov, najmä starých porastov

trste. Jesenný ťah a odlet z hniezdisk prebieha hlavne v auguste a začiatkom septembra. K najneskorším záznamom patria registrácie z 22. 9. 1972 od Kapiniec (Hudec 1983), z 25. 9. 1994

z rybníkov pri Pustých Úľanoch (Trnka 1999) a z 27. 9. 1996 z rakúskej časti nivy rieky Moravy (Zuna-Kratky et al. 2000). Trnka (2002a) ďalej uvádza jeho výskyt do polovice októbra z NPR Parížske močiare. V krúžkovacej databáze SOS/BirdLife Slovensko sme zistili októbrový výskyt spomínaného druhu 4. 10. 2005, kedy D. Kerestúr odchytil jedinca v prvom roku života na močiari Béter (k. ú. Mikušovce, okres Lučenec). Zo susedného Česka je známy výskyt dokonca z 3. 11. 2004 (Trnka 2008).

Neskorý októbrový výskyt sme potvrdili 23. 10. 2009 pri krúžkovacích odchytach vtákov na mokradiach pri obci Koš (okres Prievidza). Asi o 9:00 sme v blízkosti jednej z natiahnutých sietí spozorovali bližšie neurčeného svrčiaka. Po vyplašení sa ukryl do porastu černíc. Následne bol odchytený do blízko postavenej siete jeden exemplár *Locustella luscinioides*. Na základe determináčnych znakov (jazyk bez škvŕn, ručné a lakťové letky dvoch generáci), bol určený ako dospelý (nie tohtoročný). Vták bol v dobrej telesnej kondícii, aj keď bez tukových zásob a po okružkovaní bol vypustený. Po jedenástej hodine bol opätovne odchytený do siete v trstinovom poraste, asi 100 metrov od miesta prvého odchytu. V dňoch 25. 10. a 26. 10. nebol druh na lokalite pozorovaný. Na základe uvedeného sa jedná o najneskorší známy výskyt druhu na území Slovenska.

Zaujímavými odchytmi počas 23. 10. 2009 boli aj jeden tohtoročný jedinec *Acrocephalus schoenobaenus* a hlavne jeden tohtoročný jedinec *Acrocephalus scirpaceus*. Trnka (2002b)

uvádza posledné výskyty tohto druhu do začiatku (5. 10. 1998 – Trnava) až polovice októbra. V ďalších rokoch uvidíme, či uvedené októbrové výskyty trsteniarikov a svrčiakov boli výsledkom výnimočne teplého počasia v septembri 2009, alebo sú prejavom postupujúceho globálneho otepľovania.

Literatúra

- HUDEC K. 1983: *Locustella luscinioides* (Savi, 1824) – Cvrčilka slavíková. — Pp: 570–575. In: HUDEC et al. (eds.): Fauna ČSSR, Ptáci 3/1. Academia, Praha.
- TRNKA A. 1999: Vtáky rybníkov severozápadnej časti Podunajskej nížiny. I. časť. — Pedagogická fakulta Trnavskej Univerzity, Edícia vedeckej literatúry, Trnava.
- TRNKA A. 2002a: Svrčiak slávikovitý (*Locustella luscinioides*). — Pp: 493–495. In: DANKO Š., DAROLOVÁ A. & KRIŠTÍN A. (eds.): Rozšírenie vtákov na Slovensku. VEDA, Bratislava.
- TRNKA A. 2002b: Trsteniarik bahenný (*Acrocephalus scirpaceus*). — Pp: 502–503. In: DANKO Š., DAROLOVÁ A. & KRIŠTÍN A. (eds.): Rozšírenie vtákov na Slovensku. VEDA, Bratislava.
- TRNKA A. 2008: Cvrčilka slavíková (*Locustella luscinioides*). — Pp: 408–409. In: CEPÁK J., KLVAŇA P., ŠKOPEK J., SCHRÖPFER L., JELÍNEK M., HOŘÁK D., FORMÁNEK J. & ZÁRYBNICKÝ J. (eds.): Atlas migrace ptáků České republiky a Slovenska. Aventinum, Praha.
- ZUNA-KRATKY T., KALIVODOVÁ E., KÚRTHY A., HORAL D. & HORÁK P. 2000: Die Vögel der March-Thaya-Auen im österreichisch-slowakisch-tschechischen Grenzraum. — Distelverein, Deutsch-Wagram.

Došlo: 30. 10. 2009

Prijaté: 2. 11. 2009